SISÄMINISTERIÖ **Lausunto** **HE 201/2017 vp**
Rajavartio-osasto
Lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus 12.11.2018

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI RAJAVARTIOLAIN JA ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIKSI NIIHIN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 201/2017 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriön lausuntoa siitä, tulisiko hallituksen esitykseen sisältyvää rajavartiolain (578/2005) 77 a §:ää muuttaa sen johdosta, että eduskunta on vastikään hyväksynyt muutoksia rikoslain 34 a lukuun (HE 30/2018 vp). Sisäministeriö toteaa näkemyksenään kunnioittavasti seuraavaa.

Rajavartiolain 77 a §:ssä säädetään sotavarusteeksi hankitulla aseistuksella tapahtuvan voimakeinojen käyttöä edellyttävän virka-avun antamista poliisille. Virka-apua voidaan voimassa olevan sääntelyn mukaan antaa, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2–7 kohdassa tai 2 momentissa tarkoitetun terroristisessa tarkoituksessa tehdyn rikoksen estämiseksi tai keskeyttämiseksi, jos se on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla.

Eduskunnan hyväksymässä rikoslain muutoksessa 34 a luvun 1 §:n 1 momenttiin on lisätty uusi 4 kohta, joka koskee törkeää datavahingontekoa, törkeää tietoliikenteen häirintää ja törkeää tietoliikennejärjestelmän häirintää. Lisäksi lukuun on lisätty uusi 1 a §, joka koskee terroristisessa tarkoituksessa tehtyä radiologista asetta koskevaa rikosta. Professori Melander on hallintovaliokunnalle antamassaan lausunnossa katsonut, että rajavartiolain 77 a §:ää tulisi muuttaa siten, että siinä viitattaisiin jatkossa rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2–8 kohdassa tai 2 momentissa taikka 1 a §:ssä tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn rikokseen.

Sisäministeriö on todennut hallintovaliokunnalle antamassaan vastineessa (27.6.2018), että rajavartiolain 77 a §:n asiallinen soveltamisala on yhdenmukainen puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain (781/1980) 4 §:n kanssa ja että sääntelyä tulisi tältä osin tarkastella kokonaisuutena, mikäli eduskunta hyväksyy mainitut rikoslain 34 a luvun muutokset. Sisäministeriö pitää edelleen tärkeänä, että mahdolliset sääntelyn soveltamisalan muutokset käsitellään kokonaisuutena yhteistyössä poliisin ja Puolustusvoimien kanssa. Sisäministeriössä on käynnissä hanke Puolustusvoimien poliisille antamaa virka-apua koskevien säännösten tarkistamiseksi, jossa rikoslain uusien säännösten vaikutukset virka-apusääntelyyn voidaan asianmukaisesti käsitellä. Mainitussa hankkeessa on tarkoitus tarkastella myös rajavartiolain vastaavaa sääntelyä.

Edellä mainitun johdosta sisäministeriö pitää tarkoituksenmukaisena, että rajavartiolain sääntely säilyisi toistaiseksi asiasisällöllisesti muuttumattomana. Tämän vuoksi sisäministeriö esittää, että rajavartiolain 77 a §:n 1 momenttia muutettaisiin seuraavasti:

77 a §

Rajavartiolaitoksen virka-apu ja tuki poliisille terrorismirikoksen torjunnassa

Poliisilla on oikeus saada Rajavartiolaitokselta Suomen merialueella ja talousvyöhykkeellä sekä rajanylityspaikalla ja rajan läheisyydessä sotavarusteeksi hankitulla aseistuksella tapahtuvaa voimakeinojen käyttöä edellyttävää virka-apua rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin ~~2—7~~ **2, 3 ja 5–8** kohdassa tai 2 momentissa tarkoitetun terroristisessa tarkoituksessa tehdyn rikoksen estämiseksi tai keskeyttämiseksi, jos se on välttämätöntä suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi eikä vaaraa ole mahdollista torjua lievemmillä keinoilla.

— — — —